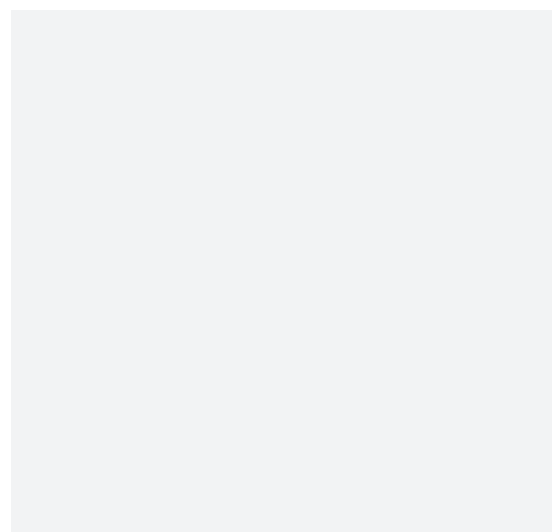
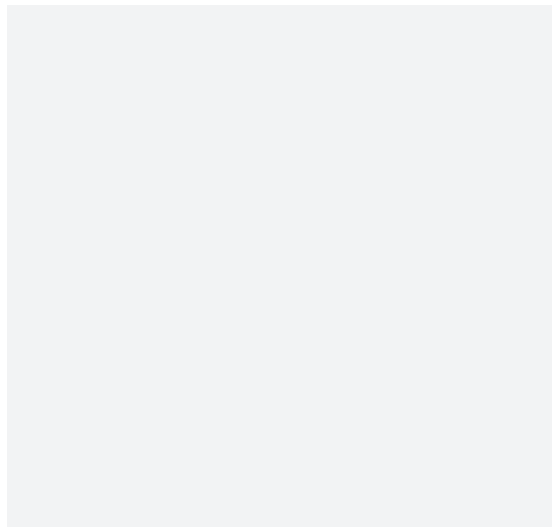

ESPECIAL MÓN DIGITAL

L'avenç de la Intel·ligència Artificial (IA) està canviant radicalment nombrosos sectors, generant beneficis tangibles en camps tan diversos com la medicina, l'educació, l'economia i la seguretat. Aquesta tecnologia ha passat de ser una eina experimental a una part fonamental de la societat moderna, oferint solucions innovadores que milloren la qualitat de vida i optimitzen processos a escala global.

Transformació de la sanitat

Un dels camps en els quals la IA ha tingut un impacte més notable és la sanitat. Gràcies a l'analítica de dades, els sistemes d'IA poden detectar malalties en fases primerenques amb una precisió superior a la diagnosi humana. A més, la IA està revolucionant la recerca farmacèutica. La capacitat d'aquestes tecnologies per analitzar grans quantitats d'informació ha accelerat el descobriment de nous medicaments. Un cas paradigmàtic és el desenvolupament de vacunes per a la COVID-19, on la IA va ajudar a identificar proteïnes clau i a optimitzar els assaigs clínics en temps rècord.

Revolució en l'educació

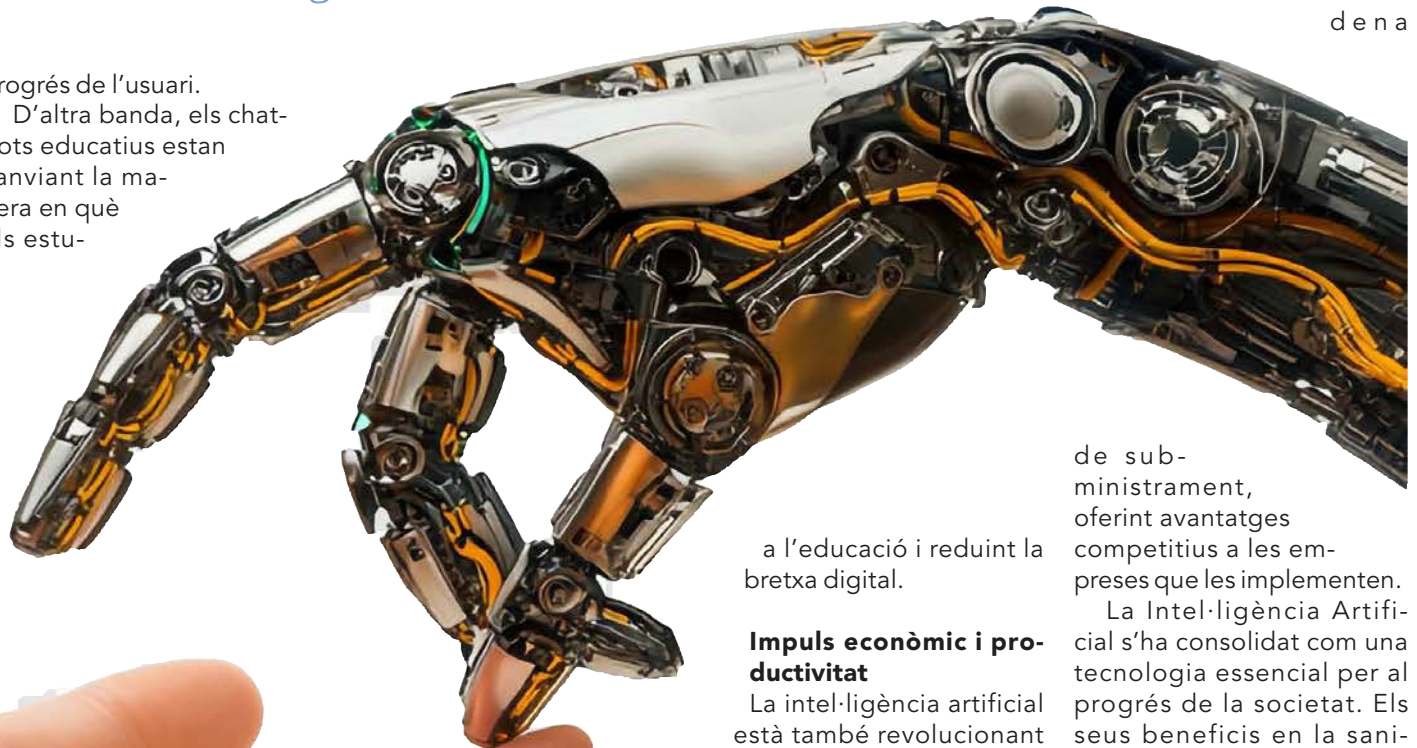
El sector educatiu també està experimentant una transformació gràcies a la IA. Els sistemes d'aprenentatge automàtic permeten personalitzar l'ensenyament segons les necessitats de cada alumne, oferint plans d'estudi adaptatius i millores en la comprensió de conceptes clau. Plataformes com Coursera o Duolingo utilitzen IA per optimitzar els processos d'aprenentatge, ajustant el nivell de dificultat segons el

La Intel·ligència Artificial revoluciona sectors clau i impulsa el progrés global

La IA transforma la sanitat, l'educació i l'economia amb millores significatives en eficiència i accessibilitat

progrés de l'usuari.

D'altra banda, els chatbots educatius estan canviant la manera en què els estu-

a l'educació i reduint la bretxa digital.

Impuls econòmic i productivitat

La intel·ligència artificial està també revolucionant l'economia i el mercat laboral. Empreses de tots els sectors estan implementant IA per millorar la productivitat i reduir costos. Segons alguns informes, el 70% de les empreses han adoptat algun tipus de tecnologia d'IA per optimitzar processos empresarials, augmentant l'eficiència fins a un 40%.

L'automatització de tasques repetitives ha permès

a les empreses destinar més recursos a activitats estratègiques. Al mateix temps, la IA ha creat noves oportunitats laborals en camps emergents, com la programació, l'anàlisi de dades i la seguretat cibernètica, compensant la pèrdua de llocs de treball en sectors tradicionals.

Millora de la seguretat i la presa de decisions

L'IA és un factor clau en la seguretat, tant en l'àmbit digital com en la protecció de persones i infraestructures. Algoritmes d'aprenentatge automàtic s'utilitzen per detectar frauds financers en temps real, identificant patrons sospitosos en transaccions bancàries. Així mateix, les forces de seguretat fan servir IA per analitzar grans volums de dades i prevenir delictes.

En l'àmbit empresarial, l'IA facilita la presa de decisions estratègiques mitjançant sistemes d'anàlisi predictiva. Aquestes eines permeten anticipar tendències de mercat, gestionar riscos i optimitzar la cadena

de subministrament, oferint avantatges competitius a les empreses que les implementen.

La Intel·ligència Artificial s'ha consolidat com una tecnologia essencial per al progrés de la societat. Els seus beneficis en la sanitat, l'educació, l'economia i la seguretat la converteixen en una eina indispensable per al desenvolupament futur. Tot i això, també planteja desafiaments ètics i reguladors que han de ser abordats per garantir un ús responsable i equitatiu. Amb una implementació adequada, la IA continuarà millorant la qualitat de vida i transformant el món en els pròxims anys. ●

ANDORRANA
DE PUBLICACIONS

President
Enric Dolsa Font

EL PERIÒDIC D'ANDORRA

Direcció general
Irina Rybalchenko
Coordinació general
Nona Muñoz

Caps de redacció
Laura Gómez
Alex Montero
Maquetació i Edició gràfica
Pako Temprado, César Arquíñigo
Redacció
Elena Hernández Molina

Assessors publicitat
Irene Izquierdo
Olga Kuznetsova
Stanislav Frolov
Subscripcions
subscripcions@elperiodic.ad
Tel +376 736 200

Canal Ètic Andorrà: Una eina imprescindible per Andorra

En un entorn on la transparència i la integritat són essencials, tenir un canal de denúncies segur i adaptat a la normativa andorrana és fonamental. No es tracta només d'una obligació legal, sinó d'una eina clau per protegir denunciants, denunciats i testimonis, i garantir una gestió justa de les denúncies.

Amb l'entrada en vigor del Decret 478/2023, les empreses andorranes han de garantir que el seu canal de denúncies compleixi estrictament la normativa nacional. El Canal Ètic Andorrà és la solució idònia.

Una solució feta a mida

Moltes empreses han optat per sistemes adequats a la Directiva (UE) 2019/1937, que no és d'aplicació a Andorra. Aquests promouen l'anonimat, però la le-

gislatió andorrana no l'accepta en casos d'assetjament sexual. En canvi, a Andorra és obligatori que les denúncies es tractin de manera pseudònima per protegir denunciants, els denunciats i els testimonis.

Per tant, es requereix un sistema que equilibri protecció i seguretat jurídica. El Canal Ètic Andorrà ho soluciona mitjançant la pseudonimització, garantint la protecció de dades de forma robusta i alineada amb la legislació vigent.

Anonimat vs. Pseudonimització: Protecció real

Molts sistemes de denúncies internacionals inclouen xats, notificacions d'apps i identificadors de denúncies, però a Andorra, tenint en compte les dimensions del nostre país, on la proximitat social pot exposar a un risc alt tant les persones denunciants com les denunciades, aquestes eines poden posar en risc la seva identitat.

El Canal Ètic Andorrà resol aquest problema amb:

- **Pseudonimització integral:** Protegeix la identitat des del primer moment.
- **Expedients segurs:** S'envien a les empreses sense revelar identitats tret que sigui estrictament necessari per la investigació del cas.
- **Compliment rigorós de la normativa andorrana i dels estàndards de seguretat ISO 27001.**

Un sistema supervisat per professionals imparcials

A diferència d'altres eines, el Canal Ètic Andorrà no utilitza IA per processar denúncies, sinó que garanteix una intervenció humana per part de professionals qualificats i subjectes a acords de confidencialitat estrictes. També assegura:

- **Seguiment segur:** Comunicació protegida sense exposar denunciants o denunciats.
- **Compliment de la normativa:** Sense risc d'incompliments ni problemes reputacionals.

El Canal Ètic Andorrà, la millor solució

Dissenyat per a la realitat andorrana, aquest canal no és una opció, sinó una necessitat. Amb ell, es garanteix un sistema ètic, segur i ajustat a la normativa, protegint totes les parts implicades i assegurant la transparència en les empreses.

CANAL ÈTIC
ANDORRÀ

www.canaletic.ad
Tel. +376 333 063

La clau de la intel·ligència artificial: la importància de formular bé un prompt

La qualitat de les respostes en eines com ChatGPT depèn directament de la precisió i claredat amb què es redacten les preguntes

En un moment en què la intel·ligència artificial (IA) generativa està revolucionant la manera en què interactuem amb la tecnologia, una qüestió fonamental emergeix: com podem obtenir respostes precises, útils i pertinents d'eines com ChatGPT? La resposta es troba en l'art de redactar un bon prompt.

L'art de preguntar bé

Un prompt és el text que s'introdueix en un sistema d'IA per obtenir una resposta específica. La seva redacció és fonamental, ja que l'IA interpreta la informació proporcionada i genera respostes basades en les dades i patrons apresos. La manca de precisió pot conduir a respostes vagues, irrelevantes o fins i tot incorrectes.

Segons un estudi de l'empresa OpenAI, la qualitat del prompt pot augmentar fins a un 50% la rellevància de les respostes generades per IA. Un bon prompt ha de ser clar, concís i proporcionar el context necessari per obtenir la millor resposta possible. Això és especialment rellevant en àmbits com la recerca acadèmica, la programació o la generació de continguts.

Error comuns i bones pràctiques

Un dels errors més freqüents a l'hora d'escriure un

prompt és la manca de context. Per exemple, si es pregunta 'Explica'm la història de Roma', la resposta serà generalista. En canvi, un prompt més detallat com 'Explica'm la història de Roma durant la República, amb un enfocament en la política i les guerres púniques' generarà un resultat molt més precís.

Un altre problema habitual és l'ambigüitat. Per exemple, la pregunta 'Com funciona un motor?' pot referir-se a motors elèctrics, de combustió o fins i tot a motors de cerca d'internet. Un prompt més elaborat, com ara 'Explica el funcionament d'un motor de combustió interna en automòbils', elimina l'ambigüitat i guia l'IA cap a una resposta més en-

certada.

Entre les millors pràctiques per redactar prompts, destaquen:

- Ser específic: Un prompt precís redueix la probabilitat de rebre una resposta generalista.
- Aportar context: Incloure informació rellevant ajuda a obtenir una resposta més adaptada a les necessitats de l'usuari.

Un dels errors més freqüents a l'hora d'escriure un prompt és la manca de context

- Utilitzar formats clars: Preguntes estructurades o instruccions pas a pas poden facilitar una resposta més organitzada i útil.

Aplicacions pràctiques i impacte en diferents sectors

L'ús adequat dels prompts no només millora la interacció amb IA generativa, sinó que també té un impacte directe en diversos sectors. En el camp de l'educació, per exemple, permet als estudiants obtenir explicacions més clares i detallades sobre temes acadèmics. En el periodisme, ajuda a generar resums precisos i a verificar informació amb més eficiència. En el món empresarial, facilita la creació de continguts de màrqueting i la gestió d'atenció al client.

L'ús d'IA en la generació de contingut pot augmentar un 40% la productivitat en sectors com la comunicació i la gestió documental, sempre que s'apliquin estratègies adequades en la formulació dels prompts.

La manera com interactuem amb la IA generativa depèn en gran mesura de com formulem les nostres sol·licituds. Escriure prompts ben definits és una habilitat clau que pot marcar la diferència entre respostes vagues i resultats útils. En un futur cada cop més digitalitzat, dominar aquesta tècnica serà essencial per aprofitar tot el potencial de la intel·ligència artificial. ●

ESPECIAL MENÚ D'HIVERN

Escudella de la iaia

**Botifarra amb mongetes
o patates**

Crema catalana

Copa de vi

Gerra d'aigua

Cafè o tallat

**PREU
ESPECIAL
15€**

**RESERVES AL
+376 850 068**

El certificat digital: una eina clau per a la identitat electrònica

Una solució segura i eficient per a tràmits administratius i comercials

L'ús del certificat digital s'ha convertit en una peça fonamental per a la identificació i la signatura electrònica en l'àmbit públic i privat. Aquesta eina permet garantir la seguretat, la integritat i la validesa legal de les transaccions electròniques, agilitzant tràmits i reduint el risc de frau. Amb l'avenç de la digitalització, governs i empreses han fomentat l'ús del certificat digital per a gestionar documentació oficial, signar contractes electrònicament i realitzar tràmits fiscals o legals sense necessitat de desplaçar-se. Aquest sistema, basat en tecnologia criptogràfica, assegura la identitat de l'usuari i impedeix la manipulació d'informació.

Com funciona el certificat digital?

El certificat digital és un fitxer electrònic expedit per una autoritat de certificació que vincula la identitat d'una persona física o jurídica a una clau criptogràfica. Aquest sistema permet autenticar la identitat de l'usuari i garantir la confidencialitat i la integritat de les dades enviades.

A Ando-

rra, el Govern ha implementat el Certificat Digital, una eina que permet als ciutadans, empreses i institucions

El certificat digital s'ha convertit en una eina imprescindible per a l'accés segur a l'administració electrònica i la signatura de documents amb validesa legal

realitzar tràmits electrònics de manera segura. Aquest certificat garanteix la identificació en línia i la signatura electrònica amb plena validesa legal, facilitant gestions com la declaració d'impostos o la sol·licitud de serveis administratius.

Beneficis i aplicacions pràctiques

L'adopció del certificat digital ha comportat nombrosos avantatges tant per a particulars com per a empreses:

- ✓ Seguretat i confiança: Els certificats digitals utilitzen xifratge avançat, cosa que minimitza els riscos de suplantació d'identitat i frau.
- ✓ Eficiència i estalvi de temps: La possibilitat de realitzar tràmits electrònicament evita cues i desplaçaments innecessaris.
- ✓ Validesa legal: Un document signat digitalment té el mateix valor jurídic que un document signat a mà.
- ✓ Compatibilitat amb l'administració electrònica: Les institucions públiques han integrat els certificats digitals en els

seus sistemes, facilitant la gestió d'impostos, tràmits municipals i altres processos burocràtics.

Tot i els seus avantatges, encara hi ha barreres per a la plena implantació del certificat digital. La manca de coneixement sobre el seu ús, la complexitat en l'obtenció i la necessitat de dispositius compatibles poden dificultar-ne l'adopció per part d'alguns col·lectius.

No obstant això, la Unió Europea impulsa iniciatives com l'Identitat Digital Europea, que preveu una harmonització dels certificats digitals entre els estats membres, facilitant l'ús transfronterer i incrementant la confiança en la identitat electrònica.

En aquest context, el certificat digital esdevé una eina imprescindible per a la transformació digital, promovent una societat més connectada i eficient. La seva implantació generalitzada no només millorarà l'experiència dels usuaris, sinó que també reforçarà la seguretat i la transparència en les transaccions electròniques. ●

 (+376) 747 747

PROJECTE DE CASES ORDINO

Dormitoris: 3
Banys: X
Places de pàrquing: X
Plantes: X
Metres construïts: XXm²

Carretera del coll d'Ordino,
Ordino
Preu: 1.800.000€

CASA A XIXERELLA LA MASSANA

Dormitoris: 4
Banys: 3
Places de pàrquing: 3
Plantes: 3
Metres construïts: 460m²

Carretera general, Xixerella
Preu: 2.200.000€

 Casa Nova Olivet 10, Ordino

 laportella@andorra.ad

 (+376) 353 424 / 379 769

 www.laportella.ad

La seguretat dels menors a les xarxes socials: un repte urgent per a famílies i institucions

L'augment de l'ús de les xarxes per part dels menors obliga a reforçar les mesures de protecció i a fomentar una educació digital responsable

L'ús de les xarxes socials entre els menors ha augmentat de manera exponencial en els darrers anys, convertint-se en una de les principals vies de comunicació i entreteniment per als més joves. No obstant això, aquest fenomen ha portat amb si una sèrie de riscos que amenacen la seguretat i la privacitat dels infants i adolescents. Entre els principals perills es troben el ciberassetjament, el contacte amb desconeguts, l'exposició a continguts inadequats i la pèrdua de privacitat. Això ha posat en alerta les famílies, les escoles i les institucions públiques, que busquen mesures per garantir un ús segur i responsable d'aquestes plataformes.

L'augment de l'ús de les xarxes socials en menors

Segons un estudi recent de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades (AEPD), més del 70% dels nens i nenes d'entre 10 i 15 anys tenen almenys un perfil en xarxes socials, malgrat que moltes d'aquestes estableixen edats mínimes d'ús de 13 o 14 anys. Plataformes com TikTok, Instagram i Snapchat són les més populars entre aquest col·lectiu, atraient-los amb continguts multimèdia i la possibilitat de connectar-se amb amics i influencers.

Aquest accés precoç a les xarxes comporta riscos significatius. L'estudi també assenyala que un 25% dels menors han tingut alguna experiència negativa en línia, com assetjament digital, missatges ofensius o la publicació d'informació personal sense el seu consentiment.

Els principals riscos per als menors

El ciberassetjament, o bullying digital, és un dels problemes més greus. Segons dades de l'ONG Save the Children, un de cada quatre menors ha estat víctima d'assetjament en línia en algun moment de la seva vida. Aquests casos poden tenir conseqüències greus per a la salut mental dels infants, provocant ansietat,

depressió i, en casos extrems, pensaments suïcides.

Un altre risc destacat és l'accés a continguts inadequats. Tot i que moltes xarxes socials tenen mecanismes de control parental, aquests no sempre són efectius, i els menors poden exposar-se a material violent, sexual o amb discursos d'odi.

També és preocupant el contacte amb desconeguts. Segons un informe de l'Europol, el grooming –la pràctica d'adults que enganyen menors per obtenir imatges o favors sexuals– s'ha incrementat un 30% des de la pandèmia de la COVID-19, ja que el temps de connexió dels infants a internet va augmentar considerablement.

El 70% dels menors d'entre 10 i 15 anys tenen un perfil en xarxes socials, tot i les restriccions d'edat

Quines mesures s'estan adoptant?

Davant d'aquesta situació, governs i empreses tecnològiques han començat a implementar mesures per reforçar la seguretat dels menors. Xarxes com TikTok han introduït controls parentals millorats, limitació d'edats i eines per gestionar el temps d'ús.

A més, iniciatives en països veïns com el Pla Nacional de Ciberseguretat busquen educar tant menors com famílies sobre els perills d'internet i fomentar hàbits digitals saludables. En el marc escolar, moltes escoles han incorporat programes d'educació digital per ensenyar als alumnes a protegir-se en l'entorn en línia.

El paper de les famílies en la protecció dels menors

Les famílies tenen un paper fonamental en la protecció dels menors a les xarxes. Experts en seguretat digital recomanen establir normes clares d'ús, com la supervisió del temps de connexió i l'ús d'eines de control parental.

A més, és essencial fomentar el diàleg perquè els infants se sentin segurs per explicar possibles situacions de risc.

Els especialistes insisteixen en la importància d'ensenyar als nens i nenes sobre privacitat digital: evitar compartir dades personals, ser conscients dels perills dels contactes desconeguts i no publicar informació compromesa.

Un futur més segur en l'era digital

Tot i els perills existents, la seguretat dels menors a les xarxes socials pot millorar amb una combinació de regulacions eficients, educació digital i implicació familiar. La tecnologia continuarà evolucionant, i amb ella també han de fer-ho les estratègies per protegir els usuaris més vulnerables.

La protecció dels infants en l'entorn digital és una responsabilitat compartida. Govern, empreses tecnològiques, escoles i famílies han d'unir esforços per assegurar que la navegació en línia sigui una experiència segura i enriquidora per als més joves. ●

“En l’actual era digital, estem tornant a valorar el que és analògic”

BERTA FAURA

Fundadora, directora i DPD de l'empresa Andorra Data Protect.

IRINA
Rybalchenko

Andorra Data Protect, és una consultoria especialitzada en compliment normatiu; protecció de dades, serveis de DPD i implementació de protocols d'obligat compliment a les empreses. Parlem amb Berta Faura, fundadora, directora i DPD de l'empresa Andorra Data Protect.

Andorra Data Protect, compte amb més de 10 anys d'experiència en matèria de protecció de dades; “-vaig posar-me en aquest món tant específic de la protecció de dades el passat 2016, quan la Unió Europea (UE) va redactar el RGPD i llavors a partir del 2018 junt amb el Comitè Europeu de Protecció de Dades (CEPD) el qual va esdevenir el responsable d'aplicació del mateix.-”. Aquesta normativa europea RGPD, és la normativa a la qual s'ha adequat Andorra.

— **Què fa exactament la seva empresa?**

— Assessorem, implementem, adequem i acompanyem les empreses en la seva implementació de Protocols i Procediments, tals com:

- Implementació i adequació en Protecció de Dades LQPD, LOPDGD, RGPD i serveis de DPD;
- Protocol d'assetjament sexual; Pla d'Igualtat-bretxa salarial; LGTBI
- Canal ètic d'informació i denúncies: gestió i control;
- Responsabilitat corporativa;
- Política de Confidencialitat i Secrets d'empresa;
- Política Anticorrupció i Tràfic d'influències;
- Codis Ètics: compromís i responsabilitat corporativa;
- Protocol de registre i accés a imatges de Videovigilància.

Aportem un servei global a l'organització amb el talent i excel·lència d'una dedicació personal i efectiva. Ens fem càrrec de les responsabilitats que la nostra feina exigeix i sobretot l'experiència d'anys de dedicació en una matèria molt específica i un marc normatiu en constant evolució, que s'adapta a les necessitats cada vegada més evidents.

Operem des d'Andorra, on tenim la nostra seu, i comptem amb sucursals a Espanya. Actualment, disposem d'oficines a Girona, Olot i Barcelona, però també oferim

client busca complir amb el que diu i l'obliga la llei per tal de no ser sancionats.

Els problemes poden variar molt segons el tipus d'empresa, activitat empresarial, tractaments de dades, categories de dades tractades... Però el principal problema avui és com protegir la seva entitat, aplicant les mesures tècniques i organitzatives adequades per tal de mitigar els possibles riscos i evitar, dins el possible, ser víctima dels continus atacs de ciberdelinqüents que cada dia són més freqüents.

— **Totes les organitzacions internacionals, com la UNESCO o les Nacions Unides, aconsellen establir un marc ètic per fomentar les noves tecnologies. Com s'ajusta el Codi Ètic d'Andorra a l'objectiu de proporcionar una base sòlida per a l'ús de la IA?**

— La IA és una eina de la qual en el futur ens penedirem i molt d'utilitzar; aquesta anul·laria completament l'ésser humà donat que la seva magnitud és infinita. Això li dona un poder absolut sobre nosaltres.

El que realment és preocupant és si sabrem limitar la IA i fer-la més ètica i humana.

El marc tecnològic actual, l'explotació de dades i la carrera per l'entrenament de models d'intel·ligència artificial està generant grans concentracions de dades personals al Cloud, amb moltes entitats intercanviant dades, amb relacions molt complexes.

Entendre realment el risc d'aquest tipus d'entorns tan complexos i saber protegir-los és el gran repte en l'àmbit europeu i mundial.

En la majoria dels casos, les grans ex-filtracions de dades personals continuen passant per temes sobradament ja coneguts en l'àmbit de la ciberseguretat: credencials com-

promeses o poc robustes, vulnerabilitats no acotades, sistemes desactualitzats, injeccions de SQL, dades personals que es queden, tot i no tenir un objecte actiu en sistemes obsolets o substituïts per sistemes nous, dades personals reals en entorns de desenvolupament o preproducció els quals habitualment es protegeixen menys, etc.

Voler proporcionar una base sòlida per la IA és inviable, donat aquesta no té fi, no coneixem allà on pot arribar i cada dia ens sorprèn amb noves aportacions al nostre dia a dia.

Un Codi Ètic de la IA no deixa de ser una normativa o procediment sistemàtic, basat en un marc legal integral, a complir de manera global, multicultural i evolutiu constant en valors, principis i accions interdependents, amb la finalitat de poder servir de guia a la societat per a poder afrontar aquesta, de manera responsable, els efectes coneguts, però sobretot NO CONEGUTS, de la IA.

— **Aquests Codis parlen en tot moment, i es basen, en “principis”. Però quins són aquests? Inviten, a reflexionar i actuar per tal que aquesta tecnologia pugui contribuir a un aprenentatge més inclusiu, humà i sostenible. Però sobre quina base?**

— El problema recau en les controvèrsies d'aquesta IA, la qual no n'està exempta. Això esdevé una gran responsabilitat: la desinformació, vulneració de drets d'autor, pèrdua de l'originalitat humana, vulneració constant de la privacitat, desigualtat digital, etc.

S'ha de treballar en un pla supranacional perquè els reptes són globals i això requereix una actualització constant per poder donar resposta als desafiaments, cada vegada més grans i complexos que se'ns plantegen.

Per tant, la qüestió no és com s'adapta el Codi Ètic d'Andorra a l'ús de la IA, sinó si la humanitat està realment preparada per lidiar amb una intel·ligència que podria superar la comprensió i el control humà?

— **El programa de digitalització de les empreses d'Andorra té com a objectiu motivar les empreses del país a través de la transformació digital, ja que això comporta un avantatge real en termes de recursos i competitivitat, així com un benefici econòmic per a elles. No obstant això, aquest procés provoca un problema: la ciberseguretat. A més de crear còpies de seguretat de tots els sistemes de dades i utilitzar constantment el WiFi, quines altres mesures de seguretat recomaneu als vostres clients? Hi ha alguna alternativa del Cloud?**

— Tota entitat, autònom i/o professional lliberal establert a Andorra, estar obligat a adoptar mesures tècniques i organitzatives a fi de poder

**EL QUE
REALMENT ÉS
PREOCCUPANT
ÉS SI SABREM
LIMITAR LA
IA I FER-LA
MÉS ÈTICA I
HUMANA**

atenció als nostres clients a nivell internacional, sempre que la seva activitat i desenvolupament empresarial ho requereixin.

Col·laborem amb grups empresarials que tenen activitat o sucursals en altres països, i els proporcionem acompanyament i assessorament, adaptant-nos sempre a la legislació vigent de cada país.

— **Quines són les necessitats i els problemes més urgents dels seus clients avui dia? Què us demanen?**

— La principal necessitat és l'adequació normativa d'obligat compliment. El

**EN L'ACTUAL
ERA DIGITAL,
ESTEM
TORNANT
A VALORAR
EL QUE ÉS
ANALÒGIC! ÉS
FONAMENTAL
DISPOSAR
SEMPRE D'UNA
CÒPIA DE
SEGURETAT
EN FORMAT
ANALÒGIC.**

garantir en tot moment la protecció de les dades que tracta i els tractaments que desenvolupa; és a dir tots son subjectes obligats a complir la

normativa de protecció de dades LQPD 29/2021 i RLQPD 391/2022 d'Andorra. Tanmateix, cada organització s'ha d'adequar amb mesures de

seguretat i protecció segons les seves necessitats.

Les còpies de seguretat són bàsiques, les dades esdevenen el valor de les empre-

ses, per tant, aquestes s'han de salvaguardar sobre tots els efectes, ja que garanteixen la continuïtat del negoci. La importància de les còpies de se-

guretat i la recuperació de les dades avui dia és indiscutible.

El Cloud és una eina molt còmoda, àgil i que permet poder connectar-te a qualsevol lloc, però a la vegada això justament és el que les fa vulnerables.

En l'actual era digital, estem tornant a valorar el que és analògic! És fonamental disposar sempre d'una còpia de seguretat en format analògic.

En el futur les tècniques i tecnologies de còpies de seguretat continuaran evolucionant per adaptar-se als canvis constants de hardware i les necessitats organitzatives. Una de les tendències és aplicant la IA i el "machine learning" en el procés de còpies de seguretat i recuperació de dades. Aquestes tecnologies permetran anticipar-se a pos-

**VOLER
PROPORCIONAR
UNA BASE
SÒLIDA PER LA
IA ÉS INVIABLE,
DONAT
AQUESTA
NO TÉ FI, NO
CONEIXEM ALLÀ
ON POT ARRIBAR
I CADA DIA
ENS SORPRÈN
AMB NOVES
APORTACIONS
AL NOSTRE DIA
A DIA**

sibles pèrdues de dades i recuperar-los de manera més ràpida i eficient.

— Com podem guardar les nostres dades de manera segura?

— La protecció de dades és un dret fonamental, que garanteix a la persona afectada un control sobre les seves dades, l'ús de les mateixes i el seu destí.

El control sobre la nostra pròpia identitat és un dels aspectes més importants de la protecció de dades actualment.

Les nostres dades, mentre fem servir aplicacions gratuïtes, Google, Instagram, Wi-fi gratuït, entre d'altres, MAI ESTARAN SEGURES. ●

Empresa líder en serveis globals de control i gestió remota dels actius dels nostres clients professionals

Els nostres clients són empreses i administracions públiques als quals acompanyem en el seu procés de digitalització mitjançant dispositius intel·ligents que no requereixen cap cablejat i amb bateries de llarga durada.

Una molt baixa inversió per un alt valor afegit

Generem tot tipus de dades dels diferents actius de les organitzacions mitjançant dispositius intel·ligents que no necessiten cap cablejat. Les seves característiques d'eficiència i de comunicació converteixen les nostres solucions en les més competitives i amb la posada en funcionament més ràpida del mercat, minimitzant les despeses de manteniment, la seva

inversió i augmentant el seu retorn.

Una gran varietat de solucions

La geolocalització dels actius mòbils, el control remot de la qualitat de l'aire (humitat, temperatura, CO2, ...), de tot tipus de consums (d'aigua, electricitat, gas, ...), passant per la seguretat amb la detecció de presen-

cia, d'incendis, d'intrusisme, són uns exemples de la gran quantitat de solucions claus en mà de les que disposem.

Un control àgil i centralitzat

Els nostres clients gestionen, a tot moment, via els seus dispositius mòbils i informàtics, les seves dades a través d'aplicacions centralitzades i úniques.

Supervisió de la cadena de fred

Oferim serveis especialment dissenyats per a empreses d'alimentació, hostaleria, restauració, distribució alimentària i de manteniment, per realitzar una supervisió continua i acurada de qualsevol tipus de cambra refrigerada i cadena de fred.

Les nostres solucions IoT permeten monitoritzar la temperatura i la humitat en temps real, configurant alertes segons les necessitats del client.

www.airnex.tech

Plaça Guillemo 5, 1r, 1a
Andorra La Vella
Tlf general. 808 787
Tlf mobil. 321 003

Prevenió i supervisió d'incendis forestals

La solució requereix només la col·locació de dispositius amb un mínim impacte visual i ecològic. Detecta en tot moment la presència de gasos de combustió i les condicions mediambientals que augmenten el risc d'incendis (humitat, temperatura, pressió atmosfèrica).

La instal·lació ràpida i senzilla dels dispositius, la llarga durada de les seves bateries, així com la integració als centres d'emergència i supervisió permet desplegar una solució global de prevenió d'incendis forestals a gran escala, amb un temps de resposta molt competitiu, i a baix cost d'inversió i operació.

Sostenibilitat i economia dels vostres edificis i instal·lacions

Implementem una supervisió integrada dels diferents consums de recursos i d'energia, així com l'estat de les instal·lacions en una sola aplicació de baix cost, factor clau per a la garantia d'estalvi i de sostenibilitat dels vostres edificis.

La supervisió de temperatura, qualitat de l'aire, il·luminació, pressions d'aire condicionat, ubicació d'actius, controls de gasos, lectura de consums d'aigua i electricitat..., permet de tenir un control centralitzat i acurat de paràmetres de sostenibilitat i benestar, només amb la col·locació de diferents dispositius que no necessiten cap alimentació ni cablejat.

Ajudem als nostres clients, a optimitzar la utilització de recursos i a reduir les seves factures gracies a una gestió centralitzada.

No hem de tenir cap més despesa de posada en funcionament, manteniment i actualització de xarxes de comunicacions i suport per aquest sensors, l'estalvi comença des de la construcció i instal·lació inicial.

Gestió integral del consum d'aigua des de la captació a l'usuari final

Controlem i optimitzem el cicle de l'aigua des de les fonts de captació fins a l'usuari final.

Els nostres clients son les administracions públiques i entitats privades que tenen la responsabilitat d'oferir una qualitat d'aigua òptima amb la lectura constant de partícules en suspensió, terbolesa, PH, temperatura... tot minimitzant les pèrdues de conducció amb la mesura dels cabals a diferents punts de la xarxa.

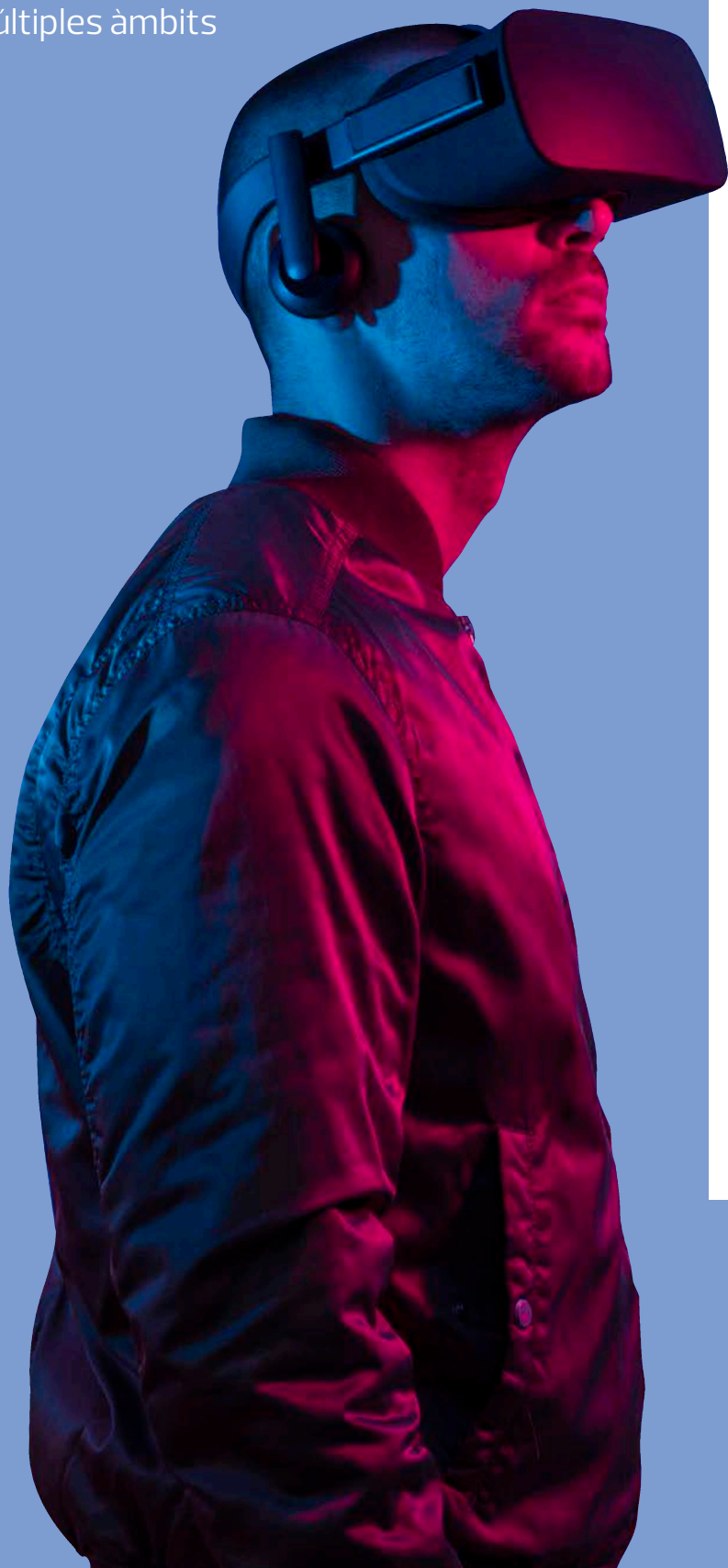
Les nostres solucions ofereixen la oportunitat de supervisar en temps real tots els paràmetres de gestió i control de xarxes de distribució a través la col·locació de dispositius amb una autonomia de fins a 12 anys, directament sobre els equips, amb un cost mínim d'instal·lació i de manteniment; tot gaudint d'un ecosistema global de mètriques.

La mesura continua, amb distribució horària, ens permet de controlar els paràmetres de consum i, per tant fer una planificació molt acurada dels fluxos d'aigua per sectors, en consums mitjans i puntuals, així com una previsió a llarg termini de les necessitats d'aigua de la població.

La realitat virtual: una eina cada cop més present en la societat

Des de la medicina fins a l'educació, la realitat virtual es consolida com una tecnologia clau en múltiples àmbits

La realitat virtual (RV) ja no és només una innovació destinada a l'entreteniment o als videojocs. Amb el pas dels anys, aquesta tecnologia ha evolucionat fins a convertir-se en una eina de gran utilitat en sectors com la salut, l'educació, l'arquitectura i la indústria. Amb dispositius cada cop més avançats i accessibles, la RV es perfila com una solució tecnològica amb un impacte directe en la nostra vida quotidiana.

Aplicacions en el camp de la salut

Una de les àrees en què la realitat virtual ha tingut més impacte és la medicina. Hospitals i centres mèdics utilitzen aquesta tecnologia per a la formació dels professionals, permetent als estudiants practicar intervencions quirúrgiques en entorns virtuals abans d'afrontar casos reals. Això redueix els errors i augmenta la seguretat tant per als metges com per als pacients.

A més, la RV s'ha consolidat com una eina terapèutica en tractaments de rehabilitació i en la gestió del dolor. Pacients amb lesions neurològiques poden utilitzar aplicacions immersives per recuperar habilitats motores, mentre que persones amb trastorns d'ansietat o fòbies poden exposar-se gradualment a les seves pors en un entorn segur i controlat.

Educació i formació: l'aprenentatge immersiu

L'educació és un altre sector que ha aprofitat el potencial de la realitat virtual. Gràcies a aquesta tecnologia, estudiants de diferents disciplines poden aprendre de manera pràctica i visual. Les classes d'història poden convertir-se en experiències immersives on els alumnes "viatgen" a l'antiga Roma, mentre que les lliçons de biologia poden incloure exploracions detallades del cos humà en tres dimensions.

Les empreses també fan servir la RV per a la formació professional. Aviació, enginyeria i construcció són alguns dels camps que es beneficien d'aquest recurs, ja que permet recrear situacions de treball amb un nivell de detall altíssim i sense riscos reals.

Arquitectura i disseny: construir el futur

Els arquitectes i dissenyadors d'interiors han incorporat la realitat virtual com una eina essencial per visualitzar projectes abans de construir-los. Mitjançant aquesta tecnologia, poden oferir als clients recorreguts virtuals per edificis encara no

construïts, facilitant la presa de decisions i evitant errors costosos en la fase de construcció.

Aquesta aplicació és especialment útil en el sector immobiliari, on potencials compradors poden explorar propietats sense necessitat de desplaçar-se físicament.

Indústria i simulació: un entorn de proves segur

La realitat virtual també ha revolucionat el sector industrial, especialment en la formació i simulació de processos. Empreses de fabricació i logística fan servir RV per entrenar treballadors en operacions complexes abans de realitzar-les en l'entorn real. Això no només millora l'eficiència, sinó que també redueix el risc d'accidents laborals.

D'altra banda, la RV s'utilitza per provar nous dissenys de productes abans de la seva fabricació en massa. Això permet a les empreses corregir possibles errors de disseny abans de la producció, estalviant temps i recursos.

Tot i que encara hi ha barreres

L'ús de la realitat virtual en l'educació permet una immersió completa que facilita la comprensió i retenció del coneixement

La realitat virtual està ajudant a transformar la indústria reduint costos i augmentant la seguretat dels treballadors

d'accés, com el cost de les eines més avançades i la necessitat d'una infraestructura tecnològica adequada, la realitat virtual es perfila com una tecnologia que seguirà creixent en els pròxims anys. Amb l'arribada de dispositius més assequibles i aplicacions cada cop més sofisticades, la seva presència en la vida quotidiana serà cada vegada més evident.

El futur de la realitat virtual és ple de possibilitats, i la seva expansió en diferents sectors demostra que ha arribat per quedar-se. Des de la formació fins a la salut, la RV està transformant la manera com interactuem amb el món, obrint noves oportunitats i reptes per a la societat del segle XXI. ●

El Passadís

Cafeteria
Restaurant

AV. FITER I ROSELL 4 - (EDIFICI CENTRE DE NEGOCIS)
ESCALDES-ENGORDANY

Tel.: (+376) 865 567

La domòtica: la tecnologia que ens fa la vida més fàcil

Els sistemes intel·ligents permeten automatitzar tasques quotidianes, millorar l'eficiència energètica i augmentar la seguretat a les llars.

La domòtica s'ha convertit en una aliada indispensable per a moltes llars i empreses. Els sistemes intel·ligents de control de la llar han evolucionat de manera significativa en els últims anys, oferint solucions pràctiques per optimitzar el consum energètic, reforçar la seguretat i millorar la comoditat dels usuaris. La capacitat de gestionar la il·luminació, la climatització, els electrodomèstics i fins i tot la seguretat de forma remota o automatitzada ha transformat la manera com interactuem amb els nostres espais.

Eficiència energètica i estalvi econòmic

Un dels avantatges més destacats de la domòtica és la seva capacitat per optimitzar el consum energètic. Els sistemes de control intel·ligents permeten ajustar l'ús d'energia en funció de la necessitat real de cada moment, reduint el malbaratament i, en conseqüència, la factura de subministraments.

Per exemple, els termòstats intel·ligents regulen la temperatura en funció dels hàbits de la llar, aprenent les preferències dels residents i ajustant automàticament la cale-

facció o l'aire condicionat. Això evita un consum innecessari i afavoreix l'eficiència energètica. De la mateixa manera, els sistemes d'il·luminació automatitzats apaguen els llums quan no hi ha ningú a l'habitació, utilitzant detectors de presència o programació horària.

Seguretat i control remot

A més d'optimitzar el consum, la domòtica també ha millorat significativament la seguretat de les llars. Els sistemes de videovigilància, panys intel·ligents i detectors de moviment permeten un control més rigorós dels accessos i possibles incidents.

Mitjançant aplicacions mòbils, els usuaris poden monitorar les càmeres de seguretat en temps real, rebre alertes en cas d'intrusió o fins i tot gestionar l'accés a la seva llar de forma remota. Això permet, per exemple, donar accés temporal a familiars o repartidors sense necessitat de ser presents físicament.

Els sensors de fuites d'aigua o de fum també són un avenç important en la protecció de la llar. Aquests dispositius envien alertes immediates als propietaris i poden activar mesures de prevenció, com el tancament

automàtic de l'aigua o la ventilació en cas de detecció de gasos tòxics.

Comoditat i adaptació a les necessitats individuals

La tecnologia domòtica no només és eficient i segura, sinó que també millora la qualitat de vida dels seus usuaris. Gràcies a l'automatització i la programació personalitzada, és possible adaptar l'entorn a les necessitats individuals de cada persona.

Un exemple d'això són els assistents de veu, com Amazon Alexa, Google Assistant o Apple Siri, que permeten controlar diferents dispositius amb ordres de veu. Això facilita la vida diària de persones amb mobilitat reduïda o de la tercera edat, ja que poden gestionar la il·luminació, la

temperatura o la reproducció de música sense necessitat de moure's.

També s'han desenvolupat persianes i cortines motoritzades que es poden programar perquè s'obrin i es tanquin segons l'hora del dia, ajudant a regular la temperatura interior de forma natural. Aquest tipus de tecnologia també contribueix a un millor descans, ja que permet crear ambients més adequats a les rutines de son dels usuaris.

El futur de la domòtica

Amb l'evolució de la intel·ligència artificial i la connectivitat 5G, el futur de la domòtica es preveu encara més prometedor. Els sistemes seran més intuïtius, capaços d'aprendre de manera autònoma els hàbits dels usuaris i de prendre decisions per optimitzar recursos i millorar el confort.

Així mateix, la integració de la domòtica amb l'Internet de les Coses (IoT) permetrà una interconnexió total dels dispositius, facilitant una experiència d'usuari més fluida i personalitzada. La llar intel·ligent del futur serà més eficient, segura i adaptable a les necessitats de cada individu, consolidant la domòtica com una peça clau en la societat moderna. ●

Segons l'Agència Internacional de l'Energia, la implementació de sistemes domòtics en la gestió energètica pot reduir el consum elèctric fins a un 30%.

EXPERTS EN FER CREIXER EL TEU NEGOCI ONLINE

Av. Copríncep de Gaulle, 19 Local 4, AD700 - Escaldes-Engordany
T. +376 649 699

<https://2grow.ad/>

Les 7 tecnologies més innovadores del 2025

Avanços tecnològics que marcaran l'any i transformaran sectors clau com la salut, l'energia i la intel·ligència artificial

El 2025 arriba carregat de novetats tecnològiques que prometen canviar la manera com vivim i treballem. Algunes d'elles ja s'estaven desenvolupant, però aquest any en veurem la seva implementació a gran escala. Des de la intel·ligència artificial fins a avenços en medicina, aquestes innovacions redefeixen el futur.

1. Intel·ligència artificial generativa avançada

L'evolució de la intel·ligència artificial (IA) generativa ha assolit un nivell de sofisticació mai vist. Algoritmes capaços de generar contingut amb una precisió gairebé humana s'estan aplicant en àmbits com el periodisme, el disseny gràfic i la programació. Empreses líders com OpenAI i Google han desenvolupat models capaços d'entendre i crear textos, imatges i fins i tot vídeos amb un realisme sorprenent.

2. Computació quàntica aplicada

Els ordinadors quàntics deixen de ser una promesa llunyana per convertir-se en una eina pràctica en sectors com la ciberseguretat i la recerca farmacològica. IBM i Google han presentat nous sistemes capaços de resoldre problemes complexos en qüestió de segons, una tasca que els ordinadors tradicionals trigarien anys a completar.

3. Bateries d'estat sòlid

El futur de l'energia passa per les bateries d'estat sòlid, una tecnologia que promet millores substancials en l'autonomia dels vehicles elèctrics i en l'emmagatzematge d'energia renovable. Aquestes bateries ofereixen més capacitat, un temps de càrrega més ràpid i una vida útil més llarga en comparació amb les de ions de liti.

4. Medicina personalitzada amb edi-

ció genètica

L'ús de la tecnologia CRISPR (Clustered Regularly Interspaced Short Palindromic Repeats) i d'altres eines d'edició genètica ha avançat fins al punt de permetre tractaments personalitzats per a malalties genètiques. Investigadors han aconseguit resultats prometedors en la cura de la distròfia muscular i altres trastorns hereditats, obrint la porta a una nova era de medicina de precisió.

5. Xarxes 6G

Tot i que el 5G encara s'està desplegant en moltes regions, les primeres proves de la tecnologia 6G ja han demostrat velocitats i latències inèdites. Aquest avanç permetrà connexions més estables i ràpides, impulsant innovacions com la realitat estesa i les ciutats intel·ligents.

6. Materials superconductors a temperatura ambient

Un dels grans reptes de la física aplicada era aconseguir superconductors que funcionessin a temperatura ambient. Aquest any, investigadors han fet grans avenços en aquest camp, obrint la porta a millores en la transmissió d'energia sense pèrdues i en el desenvolupament de dispositius electrònics més eficients.

7. Robots autònoms col·laboratius

Els robots han deixat de ser simples màquines programades per a tasques repetitives per convertir-se en col·laboradors intel·ligents. A la indústria i a la logística, els robots autònoms col·laboratius (cobots) s'integren amb equips humans per augmentar la productivitat sense reemplaçar els treballadors.

Aquestes set tecnologies marcaran el 2025 i obriran nous horitzons en àmbits com la ciència, la indústria i la comunicació. L'impacte d'aquests avenços definirà les properes dècades i transformarà la nostra manera de viure. ●

BEÇ

Carrer François Mitterrand 2, local 8-9
AD700 Escaldes-Engordany
Tel.: +376 828 667

Dilluns tancat per festa setmanal

**GUIA
MICHELIN
2025**

*Entrepans freds i calents de xapata,
hamburgueses, creps salades i dolces....*

Un espai únic i acollidor per comprar i/o
consumir productes acabats d'elaborar

HORARI:

De dilluns a dissabtes: de 7:30h a 20:00h

Els diumenges de 7:30h a 14:00h

Carrer de la Vall, 2 - AD500 Andorra la Vella - Tel. +376 829 470
Av. Casamanya, edifici Casa Font - AD100 Ordino - Tel. +376 847 064